

NOTĂ DE POZIȚIE

Interzicerea întrunirilor publice de către Comisia pentru Situații Excepționale este nejustificată, disproporționată și abuzivă

Asociația Promo-LEX și CPR Moldova

- Cer Comisiei pentru Situații Excepționale să-și revizuiască Decizia nr. 1 din 01.04.2021 și să anuleze interzicerea desfășurării întrunirilor publice.
 - Recomandă ca toate deciziile ulterioare referitoare la restricționarea dreptului la libertatea întrunirii în timpul pandemiei de COVID-19 să fie luate pe baza unei analize atente și argumentate a circumstanțelor de fapt și a impactului pe care l-ar putea genera.
-

În data de 30.03.2021 în cadrul ședinței Guvernului în exercițiu s-a anunțat despre faptul că a fost adoptată propunerea de a înainta Parlamentului Republicii Moldova proiectul de hotărâre cu privire la instituirea stării de urgență în legătură cu starea epidemiologică din țară și numărul mare de infectări de COVID-19.

În data de 31.03.2021, Comisia juridică numiri și imunități a Parlamentului a aprobat raportul la proiectul de Hotărâre privind declararea stării de urgență pe teritoriul Republicii Moldova, în perioada 1 aprilie – 30 mai 2021. Comisia a examinat proiectul de Hotărâre la inițiativa deputaților PSRM Vasile Bolea, Alla Dolință și Alexandr Suhodolski.

După scurte dezbateri în plen, Parlamentul a votat Hotărârea cu majoritatea de voturi, astfel fiind instituită pentru perioada 1 aprilie – 30 mai 2021 stare de urgență. Potrivit [HP nr. 49 cu privire la instituirea stării de urgență](#) art. 2 al. 5 - *pe perioada stării de urgență, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova va emite dispoziții în vederea interzicerii desfășurării adunărilor, manifestațiilor publice și a altor acțiuni de masă.*

În data de 01.04.2021 Comisia pentru Situații Excepționale, a adoptat Dispoziția nr. 1 prin care a reiterat interdicțiile impuse anterior prin Hotărârile CNESP. *Inter alia*, în punctul 6 a Dispoziției CSE se menționa că: *se interzice desfășurarea adunărilor, întrunirilor, manifestațiilor publice, mitingurilor și a altor acțiuni de masă.*

Această prevedere efectiv suspendă dreptul constituțional al cetățenilor la libertatea întrunirilor (articolul 40 din Constituția Republicii Moldova) pe durata perioadei de urgență – 60 de zile calendaristice – fără o fundamentare suficientă și cu riscul de a afecta disproporționat libertățile civile și politice ale cetățenilor. Considerăm această prevedere nejustificată și abuzivă din următoarele considerente:

1. Interdicția are un caracter ilegal, arbitrar și neuniform. Potrivit tratatelor internaționale din domeniul drepturilor omului la care este parte Republica Moldova, inclusiv Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice și Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, exercițiul dreptului la libertatea întrunirilor nu poate fi supus decât restricțiilor conforme cu legea, să fie proporționale și trebuie să fie necesare într-o societate democratică. Prevederi similare se conțin în Articolul 54 din Constituția Republicii Moldova. Potrivit Raportului Raportorului Special pentru dreptul la întrunire și asociere se menționează că acțiunile de

prevenire a răspândirii COVID-19 nu pot fi utilizate pentru limitarea drepturilor omului. Autoritățile [trebuie să respecte dreptul la întrunire](#) chiar și în timpul pandemiei de COVID-19.

Deși aparent urmărește un scop legitim – prevenirea răspândirii virusului SARS-CoV-2 – nu există o fundamentare a *necesității* acestei măsuri în forma în care a fost adoptată. La baza adoptării acestei interdicții absolute nu stă nici o analiză sau opinie consolidată a autorităților publice. Instituțiile publice nu au adus dovezi că întrunirile pașnice din perioada pandemiei ar fi condus la proliferarea infecției, sau că restricțiile anterioare – limitarea numărului de participanți, obligativitatea distanței sociale (fizice) între persoane de minim 1 metru, purtarea măștii și sancțiunile pentru nerespectarea restricțiilor – nu ar fi suficiente pentru controlul riscurilor de sănătate pe durata întrunirilor.

2. Interdicția nu este necesară și nici proporțională. În loc să interzică în totalitate întrunirile, autoritățile ar trebui să continue să reglementeze aspectele cu risc sporit ale acestora. Astfel, întrunirile în aer liber, într-un loc spațios, cu păstrarea distanței dintre participanți și de o durată scurtă ar corespunde standardelor de sănătate publică recunoscute de experții din domeniu. Interzicerea inclusiv a manifestațiilor care întrunesc aceste condiții este disproporționată scopului legitim urmărit.

Reieșind din aceleași considerente privind riscurile de infectare cu SARS-CoV-2, autoritățile ar trebui să restricționeze mai ales activitățile publice care au loc în încăperi, fără respectarea distanței fizice, care atrag mulți participanți sau sunt îndelungate. Din acest punct de vedere, Dispoziția nr. 1 din 01.04.2021 nu reglementează expres întrunirile religioase care au loc în interiorul lăcașelor de cult și nu explică dacă prevederea generală de la punctul 6 se răsfrânge și asupra acestei categorii de întruniri. La fel, Dispoziția nu interzice adunările din centrele comerciale, transportul public, întrunirile religioase în spații închise care implică mult mai multe persoane într-un ritm mult mai intens și deci cu un risc de infectare sporit. Pe lângă aceasta, la punctul 5.3. dispoziția permite „ședințele, întrunirile, reuniunile; profesionale cu prezența fizică a persoanelor... cu limitarea numărului de participanți reieșind din normativul 4 m² per persoană din suprafața utilă a încăperii [care să dureze] nu mai mult de 60 min”. Restricțiile în vigoare, permit de asemenea continuarea activității comerciale asociate cu prezența unui număr mare de persoane – cum ar fi permiterea activității piețelor cu respectarea măsurilor anti-Covid. Considerăm, că o abordare similară orientată spre limitarea riscurilor și nu interzicerea în totalitate e posibilă și în cazul întrunirilor pașnice în sensul Legii privind întrunirile.

3. Interdicția are impact disproporționat asupra libertăților civile și politice.

Deși formulată în termeni generali, în redacția actuală, interzicerea adunărilor, întrunirilor, manifestațiilor publice, mitingurilor și a altor acțiuni de masă poate afecta disproporționat drepturile civile și politice ale cetățenilor. În condițiile crizei, sanitare, politice și economice, o astfel de restricție poate fi interpretată ca un instrument de a împiedica manifestarea pozițiilor și opiniilor critice și de protest împotriva guvernului și comportă un risc mare de abuz în sensul cenzurării opiniilor care nu sunt agreeate de autorități.

Pentru a atinge efectul scontat – de a limita numărul infectărilor și a descărca sistemul de sănătate – restricțiile adoptate de autorități trebuie să fie sistematice, necontradictorii și bazate pe argumente științifice. Considerăm că interzicerea în totalitate a întrunirilor pașnice pe durata stării de urgență nu corespunde acestor criterii, limitează excesiv drepturile cetățenilor și sunt disproporționate.